דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. [מירושלמי] [ב] ארורה זרש ברוכה אסתר ארורים כל הרשעים ברוכים כל היהודים:

אין בין יו"ט לשבת. לריך לומר דה"פ אין שום מלאכה אסורה לשנות שלא תהא אסורה ליום טוב אלא אוכל נפש בלבד אבל שאר מלוקים יש מיהן שזה בפקילה וזה בלאו:

כאן במכשירין שאי אפשר לעשות מערב יו"ט. משמע מדלא (ד) פליגי אלא במכשירין מכלל דגוף המאכל שרי לעשות ביום טוב אע"ג דאפשר לעשות מערב יו"ט ומדרבי יהודה נשמע לרבנן דהא לא פליגי עליה אלא במכשירין וא"כ קשיא דאמר בפרק המצניע (שבת דף לה. ושם) המוכר והמגבן והמחבץ והרודה חלות דבש [ה] בשבת חייב חטאת הזיד ביו"ט לוקה את הארבעים אע"ג דהוי אוכל נפש ואפי' לרבנן דאמרי המס אחד זה ואחד זה אין ד' אלא משום שבת מ"מ מודו היכא דאיכא אב מלאכה דלוקה ויש לומר דודאי אוכל נפש המתקלקל אם עושהו מתמול מותר לעשות ביו"ט אבל אוכל נפש דעדיף טפי כשהוא עשוי מאתמול כגון ההוא דהמצניע אסור לעשותו ביו"ט אבל מכשירין דלא מתקלקל כשנעשו מאתמול הא ודאי יש לחלק [מן] היכא דאפשר לא אפשר:

חייבי בריתות בכלל היו. פ"ה בכלל ונכרתו הנפשות העושות וקשה דאם כן הוי ליה למימר אמותו בכלל היתה כלומר בכלל ונכרתו הנפשות ולא היה לו לכתוב כרת גם ויש לומר דה"פ חייבי כריתות בכלל היו פי' בכלל המלקות דבכל אחת ואחת יש לו אלמה כרת בפתותו בלא לא שהרי הכרת לא אינטריך שהרי היתה בכלל ונכרתו אלא ודאי יתרה לדונה בכרת (ה) ומינה עמוד לכל האחרים כדין דבר שהיה בכלל:

אלא

עין משפט
נר מצוה

מח א מי' פ"ב מהלי מגילה הלכה ט' סמג עשין ד טוש"ע א"ח סימן תרלה סעיף ד:
מב ב מי' שם טוש"ע שם סעיף כ:
ג ג מי' שם הלכה יד טוש"ע שם סעיף ח:
נא ד ה ו מי' פ"ח מהלכות יו"ט הלכה ד ה סמג לאוין כ"ה טוש"ע א"ח סימן תלה סעיף ח:
נב ז מי' פ"ח מהלכות שביתת עשור הלכה ג סמג לאוין עח טוש"ע א"ח סי' תרלא סעיף כ:
נג ח מי' פ"ז מהלכות שגגות הלכה ז סמג לאוין קלט:

רבינו חננאל

שלח ליה קיימת בנו רבינו [ג], וכתבות לאביונים כלומר נתנת אביונים נתת לי מנה אחת והיא היורד חוד שלח לו עגל וגו' קונקי יין כו'. בסימא פי' שיכור: אמר רבא סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא מ"ט יכי משתה ושמחה כתיב. שיתין צעי פי' קערות בבתי מטעמים: מתני' אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד. פי' בשבת אסור ביום ט"ב מחר. שנאמר אך אשר יאכל לכל נפש היא לבדו יעשה לכם בגין אפייה ובישול וכיוצא בהן אבל מכשירי אוכל נפש כגון להוציא אש בן האבנים לבשל וכגון חקוק כגון לשחוט בה וכיוצא בהן זה הוה שיין כשם שאסור בשבת כך אסור ביו"ט: גמ' מתניתין דלא כר' יהודה. דתניא אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד שנא' אך אשר יאכל לכל נפש בד' יהוה דכתיב לכם לכם ולא לכלבים לכם ולא לעובדי כוכבים ר יהודה מתיר אף בכלי אוכל נפש שאי אפשר לעשותן ביו"ט שנא' לכם לכל צרכיכם ונרסי' בפרק בשילן פירות [ד] דאוקמה רב פפא להא דתנן אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד ב"ש היא: ירושלמי אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש והא איכא חייבין סקילה וכרת בשבת ואין סקילה ולא כרת ביו"ט. מכות ביום טוב ואין כרת בשבת ואין חיבא באוכל נפש מתני' היא והא תנינן משילן פירות דרך ארובה ביו"ט אבל לא בשבת. ג) א"ר יסי והוא שכל. להדליק נר של בטלה ביו"ט אבר כבכיה דר יוחנן לא תתיר ולא האסור: [מתני'] אין בין יו"כ לשבת אלא ששבת דזונו סקילה בידי אדם ויו"כ המחללו בזדון חייב כרת בידי שמים: [גמ'] הא לענין תשלומין זה וזה שוה שאין חייב בתשלומין דקנה ליה בדרבה מינה. בני כתני' רבי נחוניא בן הקנה שפוטר מן התשלומין בזה ובזה. דתניא ר' (יהודה) [נחוניא] בן הקנה היה עושה את יו"כ כשבת לתשלומין כו'. תנן התם כל חייבי כריתות שלקו נפטרו בידי כריתתן דברי רבי חנניא בן גמליאל. א"ר יוחנן חלוקין עליו חבריו על רבי חנניא בן גמליאל ואוכרים אע"פ שלקו לא נפטרו אמרי בי רב חנניא שחולקין עליו חבריו דתנן אין בין שבת ליו"כ אלא ששבת דזונו בידי אדם וי"כ דזונו בכרת ואם הכלקות פוטרתו נמצא גם זה דזונו בידי אדם. ואוקמה רב נחמן בר יצחק ב"כ יצחק דרבי וכרתו הנפשות וגו' גם אחותי בכלל כל חייבי כריתות היא ולמה יצאת כרת באחותו לדונה בכרת ולא במלקות: מתני'

מנינה ארבעין זימנין ודמי ליה כמאן דמנח בכיסיה: **מתני'** [ד] אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד: **גמ'** הא לענין מכשירי אוכל נפש מתניתין דלא כרבי יהודה דתניא [ה] אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש רבי יהודה מתיר אף מכשירי אוכל נפש [ו] מ"ט דת"ק אמר קרא [ז] הוא [ח] ולא מכשיריו ור' יהודה (אמר") [ט] לכם [י] לכם [יא] לכל צורכיכם ואידך נמי הכתיב לכם לכם [יב] ולא לעובדי כוכבים לכם ולא לכלבים ואידך נמי הא כתיב הוא וכתיב לכם [יג] כאן במכשירין שאפשר לעשותן מערב יום טוב כאן במכשירין שאי אפשר לעשותן מערב יום טוב: **מתני'** [יד] אין בין שבת ליום הכפורים אלא שזה זדונו בידי אדם וזה זדונו בכרת: **גמ'** הא לענין תשלומין זה וזה שוין מני מתניתין רבי נחוניא בן הקנה היא דתניא [טו] ר' נחוניא בן הקנה היה עושה את יום הכפורים כשבת לתשלומין מה שבת מתחייב בנפשו ופטור מן התשלומין אף יום הכפורים מתחייב בנפשו ופטור מן התשלומין [טז] הרנן התם כל חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתתן שנאמר [יז] ונקלה אחיך לענין כיון שלקה הרי הוא כאחיך דברי רבי חנניה בן גמליאל [יח] אמר ר' יוחנן חלוקין עליו חבריו על ר' חנניה בן גמליאל אמר רבא אמרי בי רב חנינא אין בין יו"כ לשבת אלא שזה זדונו בידי אדם וזה זדונו בהיכרת ואם איתא אידי ואידי בידי אדם היא אמר רב נחמן [יט] הא מני רבי יצחק היא דאמר מלקות בחייבי כריתות ליכא דתניא [כ] רבי יצחק אומר חייבי כריתות בכלל היו ולמה יצאת כרת באחותו לדונה בכרת ולא במלקות רב אשי אמר אפי' תימא רבנן זה עיקר זדונו בידי אדם וזה עיקר זדונו בהיכרת:

מתני'

קיימת בנו רבינו [א] ומשלוח מנות איש לרעהו (ה) [א] ומתנות לאביונים רבה שדר ליה למרי בר מר ביד אביי מלא טסקא [ב] דקשבא ומלי כסא קמחא דאבשונא אמר ליה אביי השתא אמר מרי אי חקלאה מלכא ליהוי דיקולא מצוארית לא נחית הדר שדר ליה איהו מלא טסקא דזנגבילא ומלא כסא דפלפלתא אריכא אמר אביי השתא אמר מר אנא שדרי ליה חוליא ואיהו שדר לי חורפא אמר אביי כי נפקי מבי מר הוה שבענא כי מטאי להתם קריבו לי שיתין צעי דשיתין מיני קדירה ואכלי בהו שיתין פלוגי ובישולא בתרייתא הוו קרו ליה צלי קדר ובעאי למיכם צעא אבתרה אמר אביי היינו דאמרי אינשי כפין עניא ולא ידע אי נמי [ג] רווחא לבסימא שכיח אביי בר אבין ור' חנינא בר אבין [א] מחלפי סעודתייהו להדדי אמר רבא [ב] מיחייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי רבה ורבי זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי איבסום קם רבה שחטיה לרבי זירא למחר בעי [ג] רחמי ואחייה לשנה אמר ליה ניתי מר ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי אמר ליה [ד] לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא אמר רבא [ה] סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא ידי חובתו מאי טעמא [ו] ימי משתה ושמחה כתיב רב אשי הוה יתיב קמיה (דרב כהנא [ז]) נגה ולא אתו רבנן אמר ליה מאי טעמא לא אתו רבנן [ח] דלמא טרידי בסעודת פורים אמר ליה ולא הוה אפשר למיכלה באורתא אמר ליה לא שמיע ליה למר הא דאמר רבא סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא ידי חובתו אמר ליה (אמר רבא הכי [ט]) [אמר ליה אין [י]] [יא] תנא

ה"ג קיימת בנו רבינו ומשלוח מנות. דהא מרי ממות מיכא: הדר שלח ליה איהו לא גרסינן ליה הכא [ו]: טסקא דקשבא. שק מלא תמרים: דאבשונא. שנתייבשו התמרים בתנור בעודן כרמל וקמחן שלהן ממוק לעולם: א"ל אביי. לרבה: השתא אמר מרי. עכשיו יאמר מרי עליך: אי הקלאה מלכא ליהוי דיקולא מצוארית לא נחית. הסל שהיה רגיל להולך בעודנו בן כפר ומתכיל לנהמתו לא יוריד עמה מרחשו כך אתה נעשית מלך ולא נפומבדיתא ואינך שולח לו אלא דברים המצויין לכל: חוליא. ממיקה: כי נפקי מבי מר. כשילאתי מבית אדוני רבה שילך לבית (ג) אצל מרי בר מר הייתי שבע: צעי. קערות של מיני מאכל: דאיכסייא לצעא בתראי. הייתי מפץ לכוס הקערה אחריו. כל אכילה שלא כדרכה נקרא כוסס. רווחא לבסימא שכיח. ריוח מצוי לדבר הממוק בתוך המעיים: מחלפי סעודתייהו. זה אוכל עם זה נפורים של שנה זו ושנה קודמת תכרו עמו [ב]: לאבסומי. להשתכר בין: איבסום. נשתכרו: נגה ולא אתו רבנן. אימר היום ולא באו התלמידים לבית המדרש: **מתני'** אין בין יום טוב לשבת. להיות מותר לבתחלה ביום טוב מה שאסור בשבת אבל לענין שונשין יש הרבה שזה בפקילה ובכרת וזה בלאו גרידא: **גמ'** זה וזה שוין. אסורין ביום טוב כשבת: שאפשר. כגון שנפגם מערב יום טוב: שאי אפשר. כגון שנפגמה ביום טוב: **מתני'** בידי אדם. יש בה מיתת ב"ד: **גמ'** אף יום הכפורים מתחייב בנפשו. דאיסור כרת כמיתת בית דין: ופטורים מלשלם. אם הדליק גדישו של חבירו ביום הכפורים שאין תשלומין אבל חייב מיתה שנאמר ולא יהיה אסון ענש יענש (שמות כא) הא אם יהיה אסון לא יענש [ג]: כל חייבי כריתות שלקו. שהתרו בהן עדים על לאו שעמו כרת ולקו בגמר דין: נפטרו מידי כריתתן. שוב אין בית דין של מעלה נפרעין: תנינא. דתלוקין: **ואם** איתא. דנפטרו: אידי ואידי בידי אדם הוא. אף ביום הכפורים יש מלקות על לאו שבו ומית דין פוטרין אותו מכרת: אמר רב נחמן. לעולם אין מלוקין עליו תמיד והא דקתני דאין זדונו בידי אדם: **הא מני** ר' יצחק היא. דאמר במסכת מכות דאין מלקין בלאו שיתן לאחרת כרת אפילו התרו בו למלקות ולוקה מפני קרא: כל חייבי כריתות. של עריות היו בכלל ונכרתו הנפשות העושות וגו' שכתוב בפרשת עריות (ויקרא יח): למה יצאת כרת באחותו. לכתוב בקדושים מהיו [ד] ואיש כי יקח את אחותו וגו': לדונה בכרת ולא במלקות. אם התרו בהן. ואף על גב דגלה נמי נשיאת אחותה פרשה לדבר שנתחדש בה נשיאת להערמה [ה]: אפילו תימא רבנן היא. דאמרי [ו] מלקות אלא כרת ואפילו הכא [ז] ליכא למילף מינה שתלוקין על רמי

מסורת הש"ס
עם הוספות

ה) [כיוהר דף פב:], ו) [פפחים דף נ:], ז) [נדרים דף כח. יח"נ], ח) [מלה לו:], ט) שבת פ: קכד. קלו: פלה כח. ל: [הוספתא פ"ח], ו) [מלה כח: ו"ל הוספתא פ"ח] רע"ר רש"י שבת כד:, ו) [מלה כח: יח"נ], ח) [מלה דף כ: יח"נ], ט) [ע" הוספתא מנחות דף לב ד"ה הפילין], י) שבועות לב. פפחים כט. לב. כתובות ל [הוספתא פ"ח והוספתא ריש פ"ז], כ) [מכות כב.], ל) [מכות כב. ע"ש], מ) [מכות יב: דף כג: ברכות דף ג:], נ) כתובות לו:, ס) ויקרא כ. יח, ע) יבמות נד., פ) פ"ג ה"ז ועיין בכסף פוטרים פרק ד"ד היו כלילקו"ב, ל) ביצה לו: ע"א ע"ש.

הגהות הב"ח

(ה) שם: ומשלוח מנות איש לרעהו רבה שדר כל"ל והיינו ומתנות לאביונים נתתה: (ב) שם מ"מ לא אתו רבנן א"ל לגמרא: (ג) רש"י ד"ה כי נפקי וכו' לבית מרי כל"ל ומיהא אצל מתקן: (ד) הוספות ד"ה כאן וכו' מלא מפליג אלא במכשירין: (ה) ד"ה הייתי וכו' לדונה בכרת ולא במלקות ומינה:

הגהות הגר"א

[א] שם (ומתנות לאביונים). תמ"מ (וכ"ה מנכ"י ל"נ לה):

תורה אור השלם

א) כִּימֵי אֲשֶׁר נָחוּ בָהֶם הַיְּהוּדִים מֵאוֹיְבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה וְמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים: [אסתר ט. כב]

ב) וּבַיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ בָהֶם אַךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה לָכֶם: [שמות יב. טז]

ג) אַרְבָּעִים יָמִים לֹא יֹסִיף פֶּן יוֹסִיף לְהַכֹּתוֹ עַל אֵלֶּה מַכָּה רַבָּה וְנִקְלָה אָחִיךָ לְעֵינֶיךָ: [דברים כה. ג]

ליקוטי רש"י

[נדפס בסוף המסכתא]

הגהות וציונים

(א) [עי' תוספות ע"ז יד ע"ב ד"ה חצב פירושו סל מלא תפרים] (גלין): ב) בכת"י ובע"י נוסף בני רחמי מליה ואחייה לשנה אחרת א"ל וכו': ג) [בשאלתות לפורים איתא דאמימר] (גלין): ד) [בשאלתות איתא לא נוסף ולא קשיא, וכ"ה בביצה: ס) במכות איתא ר"נ בר יצחק] (גלין): ל) אבל בכולהו נסחי גרסינן קיימת בנו רבינו: מתנות לאביונים, הדר שלח ליה עגלא תליתאה ותלת גרבי דחמרא שלח ליה קיימת בנו רבינו: משלוח מנות איש לרעהו (ריטב"א ע"ש), ועי' מהרש"א וטו"א וכילקו"מ: כ) ועי' ב"ר פ' אחר בזה וכ"ה ברש"י כת"י: ל) יש להוסיף איכא מלקות (כאה"מ): מ) [ע"ל הבי] (גלין), וכ"ה בכת"י: נ) בגמ' שבת שם נוסף שנה:

תשק שלמה על רבינו חננאל

ג) נר נרגע כלן היה מנו דלתות פירושלמי בפרקין כפף הלכה ד וכבלתות ס' ויקל וקן ס' נרגע מעל מערת המלור כלן עמיס מנר ג' כלל ד' מ"ג ס"ב. ב) תפר כלן וכ"ה לשון כירושלמי כל מן הדא שתקין כלי בשמים למלה כו"ע אל לא בשבת פ"ר יוסי יהוא שמל וכו':

ילקוט מפרשים החדש על מסכת מגילה

הוא דסבר דכתן ומ"מ נהסבין לא' שהרי מזמן לא' נכתבו כמו בנאספו ומ"ד חתומים היה ברוך להמתין ולא כתב משנה תורה עד שנתמרו שתר ספרים ונתמר ס' שמות: [כצפה איתן]

שם קהלת אינו מטמא את הידים. מוקפתא דידים פ"ב: [ר' זאב חאלקין]

שם קהלת אינו מטמא את הידים. נ"ב מה שמלוין נעין משפט נרמב"ס פ"ט מהלי מלוה ובמה הטומאות ט"ו הוא לתלרבנה הרמב"ם פסק שם דקהלת מטמאה את הידים: [חשק שלמה]

שם קהלת אינו מטמא את הידים. לאמה כתבי הקודש ברוח עי' מאור הלבה סימן קמו פעיף ג ד"ה ומוה נהמתיר:

שם רות ושיר השירים וכו'. עין משפט אות ל' נ"ל מצינו בפנים למעלה אצל ומתומרי נ"ה. ואות ב' נ"ל נמקום שמצינו אות ל':

שם רמ"א אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר ויודע הדבר למרדכי. מה שאמה כ"ז הטו"ל ופ"ע נס' יערות הדבש ה"ב דרוש ב' שמיאנו שם קושיית הטו"ל בטוב טעם ודעת פ"ש הטב: [חשק שלמה]

שם תני רב אשי: משלוח מנות איש לרעהו ב' מתנות לאיש אחד ומתנות לאביונים ב' מתנות לשני בני א. עיין נע"ל נמנינה (דף נ) שכתב דהך דשמעתין לא אתיא אלא כר' יוסי דאמר בירושלמי המלאי החומ' שם דאיש לא בקולא דכתיב ולבני אהרן תעשה מנות אפי' כתנת לכל ל' ול' ולדידיה אמר נמי נבי מתנות לאביונים דבני בתנה אחת לכל אחיון ואחיון אבל לרבנן דאמרי בקולא דנבי בני אהרן תעשה כתנות שתי כתנות לכל ל' ול' מבני אהרן ר"ל אמרי נבי מתנות לאביונים ב' מתנות לכל אחיון ואחיון ור"ל הטו"ל כאן בתנאי שהם. ולפי דברי מקצי ע"ד תוס' דשם דמפרשי דאלכתא דרבנן אזלא הא דאמר ר' מנחום הלה הרב בחזוי אחת פעור מן הלחיה שנאמר בחזיהם דמשמע ליה שתי חזיהם לכל ל' ול' ומשמתא הלכה כן ול"ל מילתא דרב יוסף אתיא כר' יוסי דלית הילכתא כוותיה. אמנם י"ל דמילתא דרב יוסף כאן אפי' אליבא דרבנן דירושלמי הנו' והוא ע"פ מ"ש הפר"ח בא"ח סי' תרל"ד דאי הוה כתיב ולאביונים מתנות הוא דהוה מצינו לפרוש לשני אביונים ד' מתנות אבל השתא דכתיב ומתנות לאביונים משמע דבשתי מתנות מפטר והדר קאמר שיחלוק לאביונים דהייט שתי מתנות לשני בני אדם. וע"ש שיבב הא דלא מקשי אהא דכאן מדתנן ביומא (דף לז) נני קרא דונתן אהרן על שני השעירים גורלות יכול יתן שניהם כל זה וכו'. ולפ"ז א"ש נמי דלא מקשי מדרבנן דירושלמי דהניגה דשתי התם דכתיב כתנות לבנף וה"נ אי הוה כתיב מתנות לבנוף ה"א שתי מתנות לכל ל' ול' כמו נני כתנות אבל השתא דכתיב מתנות ברשא אתריבא דקני בשתי מתנות לכל האביונים יכמ"ש הפר"ח ולא כהטורי אבן וכן לא קשיא מהשיל דר' מנחום דתמי נמי להיה דכתנות דכתיב לבנוף ולא הי"נ בא"ח כתיב לבנוף ומעיקרא כתיב כל ישראל ומש"ה אמר דבאמירה כל כל ל' יש מישראל קלי משא"כ הכא דמתנות כתיב ברשא כנ"ל: [כצפה איתן]

שם תני רב יוסף שתי מתנות לאיש אחד.

נ"ב שאלני הכם אחד מופא מדוע אין מנרכין על מ"כ דדברי קבלה דמשנה מנות כמו שמנרכין על מקרא מגילה ופ"ל כמ"ש הרכב"ם פר' י"ח דאין מנרכין כל מנות לדקה כיון דאין בידו אל ינתן לקיימה דאם אין הבני מקבל הלדקה הרי נאו כלום עביד דקון נמי. אולם איפכא מטאר בתו"ה סי' תרל"ה ס"ד דאפילו לא רצה לקבל מ"מ המצוה יצא ידי מצוה. והנה הכתב הזה יראה להליבו דמצוה מנות אינו מצוה רק מנהג נביאים וכמו דקי"ל דאין מנרכין על היטוב ערבה דמשום דמנהג נביאים ואין מנרכין ע"ז. אולם לשון הטור והרמב"ם משמע דהוא מצוה ואינו מנהג ואע"פ שהרמב"ם כ' בהל' הטוהה ומגילה בפתיחה ויש בכללם שתי מצות מד"ס היינו קריאת מגילה והדלקת נר הטוהה מ"מ הרי לא הטוב הכל בפתיחה אע"פ דנר"ח מנהגא ולא בחטוהה דכלל מצות הרחמיות והפרנסים המה מונים הנעיקר ונפר' אמרו דא"ל לנרך שהחיינו על פעודה ומשלוח מנות מפני דהוא בכלל שהחיינו דקריאת מגילה (עי' מג"א סי' תרל"ב ס"א). וכן הסעודה ומשלוח מנות הם בכלל ברכה שבשה נפים דרך מכח הנס נחחיינו נמצות אלו ופסוט: [כרר"ן היוחן]

שם שתי מתנות לשני בני אדם. נ"ב ע' שו"ת מהרי"ל סי' ק"ו ועי' שו"ת מס"ס פסוים יסרים סי' ק"כ כמה פסיקות ומה שנסתפק בשולח מנות ע"י שליח ואכלם השליח בדרך וכשנמע המשלח אמר ליהי מנות נאכילת השליח אם יוצא בזה ע"ש לענ"ד אין כאן מקום ספק דכשאכלם השליח נזלן הי' ונתחייב ממון וכשאומר עתה ליהי מנות כי' אין זה רק תחילה לשליח על הממון שנתחייב לו ואפי' תהי' מחילה זאת כמתנה מ"מ הרי אינגה רק נתינה ממון לא נתינה מנות וא"כ פטור דאין יוצא. ונוף מאי דפסיטא לי' שם שנתינה מנות מיד ליד אפי' שלא ע"י שליח יוצאין ידי משלוח מנות ג"כ לא פסיטא כל כך דנתינה מיד ליד אינגה שלוח והרי מנות אלו מתקבל ומתבלי פטורתיהו לחדי הסונין י"ל ג"כ דהי' ע"י שליח אולם הרי רש"י ז"ל לא פי' כן וגם י"ל דתלוי בפלוגתא דעלמא אי בעי' קרא כדכתיב ודו"ק: [גליוני הש"ס]

רש"י ד"ה שלישים בני מקומות בו'. בס' ואלה שמות, הוא מלחמת עמלק נרפידים (שמות יז ח-יג). במשנה תורה, זכו אתו אשר עשה לך עמלק (דברים כה יח-יט). וכן שמואל, שאמר שמואל לשאול המלך שיהרוג את כל עמלק בני להשאיר לו זרע ופליט: [אור יש"עה]

רש"י ד"ה אינה מטמאה ומחלוקת ב"ש וב"ה היא וס"א גרסי ומגזרת. ולר' הגירסות קשה למה לו לרש"י להזכיר זה ואכן שמעתי מפי מר אבא המופלא בתו"י המעון מו"ה ישראל משה הכהן זללה"ה דנראה לו נרור דהוא תחלה הלטור והוא ליון על הא דאמרינן נגמ' ומחלוקת בשיר השירים ועי"ז פירש"י מחלוקת דב"ש וב"ה היא ודפסח"ס:

תוס' ד"ה נאמרה אבל לא נתנה לכתוב ברוה"ק רק מדרבנן. נ"ב הפ"י הקשה דא"כ אין עקרו דבר דבר מ"ה הרי דברים שבעל פה לי אתה רשאי לכותבם והבא מהך (גיטין פ ע"ב) דהמיון הכתיבה בספרי אגדתא. ואולם זה היה נמן אהרון אבל גם נמן תלמידי שמאי והלל הומרה הכתיבה למגילת תענית (שבת יג ע"ב) מפני שהנני הגלות ועי' רש"י שם דמש"ה קרי מגילה לפי שאתר כל מצוה ובריאתה לא היו כתובין לחסוך לכתוב ועי' (עירובין סב ע"ב) כגון מנ"מ דכתיבה ומנמנת ועי' רש"י (תענית יב ע"ב) הא דאמר דכתיב על מנ"מ דהיתה נכתבת מגילה זאת לזכרון נפיס ועי' רש"י (תענית טו ע"ב) פוף המנמה מנ"מ נכתבה ממי חכמים אע"פ שאין מוחבין הלנות וקחני כל הכתוב כאילו היה מקרא ונימנה ג"כ לדרוש ומ"כ גם מגילת אסתר דג"כ זכרון נפיס לא גרע דלא נימנה לכתוב מה"ת וג"כ אינו בכלל שלבים ולא דברים דברי חיים ואינו אלא כתבי קודש ולא הוי רק כספרים חיצונים וכמנ"מ ואע"ג דאמרו בירושל' שהבדיון פ' חלק ומגדנם דאסור להוסיף על כתבי קודש היינו דוקא שיהא דיגם ככתבי קודש אבל כיון דאין מעמת הדיגם ואינו דומה להדברים שנאמרו בנוה"ק אין כאן כל תוסיף: [בהר"ן היוחן]

שם בא"ד ופריך הניחא בו'. נ"ב ר"ל דלשמואל דבאין לא"ל ניתן לקרות קאמר ולא יקשה מו אלא נמ"ד לא ניתן לכתוב ומ"ל דאף נמ"ד לא ניתן לכתוב מ"מ ניתן בדוח הקדש לקרות משא"כ דנמר דשנה ט' שני פעמים אולם נתהב"ת לא הנגיה דבר רש"י כאן דכ' ר"ג קיימת ומשלוח מנות ורש"י בא להשמיענו דל"ג ומתנות לאביונים דבשליחות אחת אין יוצאים מכוס שתים. ואולם מ"ש רש"י כאן הדר שלא ניה אחיו לא נרשין הכא הייט דרך לקנון בשובדא דרבה לתרי בר מר גרסינן כן. והנה בשלומות פ' ויקהל פיקפא שניה נאמר דר' יהודה שדר ניה לר' לוכביא ומשתר שמה ג"כ משליחות שני פעמים ומהר"י בלין החטורר דהוספת גאון הוא. אולם מטאר כן מירושלמי פ"ק דמגילה סוף פיקפא ד' וקי' המיון דירושלמי נאמר מקודם קיימת בנו ומתנות לאביונים ואח"כ נאמר נאחד שלח לו קיימת בנו ומשלוח מנות והנה הטעם מה דירושלמי נאמר דר"י שדר ניה שדר כ' פעמים לר' הושעיא ור"י היה העשיר ושפעם הנניה אחר דבנר קיים מלוה ואת הדר קיים המצות דמשלוח מנות. אולם לשיטת השלומות דגרס ר"י שדר ניה ר' הושעיא הייט ר' הושעיא שדר ניה מקודם וקרא קיימת ומשלוח מנות ואח"כ שדר ניה ר' יהודה בשלוח והוא היה העשיר אמר דקיים ומתנות לאביונים. אבל לא ידעתי לשיטת השלומות מה משמענו הם"כ כאן ולשיטת הירושלמי ניחא דבשלוח לאחד יוכל לקיים שתי מצות וא"ל דזה הי כלילו מחלפי שטרותיהו וניחא ר"ג דבשלומות שם מזכר דר"י נשלוח ולאיי בר הנן ור"ק בר אמי הוי מחלפי שטרותיהו. והנה בס"ם שלפנינו לא מזכר ר"י נשלוח כלל אולם לשיטת השלומות דשלח זה וזה וזה מוכח דירושלמי לחלוף הסטורות דר' הושעיא עמי הוי ושלח שטרותו לבנשיא. ונמאמר לקיים דברי אגדת האדרבי לחסיר עטנה הנדנן בשנוחיו על מאמר אגדת נקודת שלי ובי עוד פרי הדם קי' תרל"ה שכ' שם דעיקר הדטתא נמה שלח לו קיימת בנו ומשלוח מנות נמה שלח לו גרבי יין וגם זה שמייה בכלל אחילה: [בהר"ן היוחן]

שם רבה שדר ליה לברי בו'. נ"ב נלשה מ' עֵיר היה מרי ומיטיב עם רבה שפני היה כידוע [במ"ש במ"ק כ"ח ב'] לכן כבדו רבה וקדמו בבלותו אלו חתנה. ואולי מרי זה היה נם המשתדל להעלות לרבה לגדולה: [יעב"ן]

שם רבה שדר ביד אביי. נ"ע דהא אמרי הר' כהן כלאיתא חולין (דף קנב ע"ב) והילך השתמש בו רבה דהא איתא בירושלמי ברכות (פ"ה) המשתמש בכהונה מעל ופסבר משום דרבה ג"כ הי' כהן כלאיתא בתמכת ד"ה (דף יח ע"ב) גם י"ל דרב עם תלמידו שאני וכלאיתא בכתוכות (דף לו ע"ב) המונע תלמידו כו': [פורת יוסף]

שם בלא מסקא דזנגביא בו'. נ"ב שלה לי' ב' דברים אלו דמעלי לבולי נופא כלאמרינן בפסחים מ"ב ב' כל מילי דמעלי לאלי קשה לאלי בר מזונבילא דמיגא ופלפלי אריכתא דמעלי לבולא נופא: [בלא הרע"ם]

שם מסקא דזנגביא. נ"ב ולאי דמיגא הוא דמעלי לבולא נופא [פסחים מ"ב ב']: [יעב"ן]

שם מחלפי סעודתייהו: לחדדי. נ"ב עי' (מו"ק כז ע"ב) דבה ור"י מחלפי שטרותיהו ופי' פי' הרא"ש והטור שם שאם אחד היה אבל הנני המילו ובי' יד המלך הלי אבל שהשטרר ע"ד הרא"ש מהך דהכא דמחלפי שטרותיהו דמשמע מחד ומעלם ממנו כי גם כאן פירש"י זה אבל עם זה בשנה זאת ובשנה שפר מפרי מנו. ועי' ר"ן וב"י וד"מ שהביאו חולקים על שיטת הש"י ומחלפי הייט ביום א' שלח זה לזה מטותו ע"ש ועי' פרי חדש כי' תרל"ב: [מהר"ן היוחן]

שם מחלפי סעודתייהו. עי' מה שפיהש"י ולא מסמע כפירש"י בפ' ואלו מגלחין דף כ"ז דתמרינן נבי אבל רבה ורב יוסף מחלפי שטרותיהו לחדדי משום הבראה יש"ע ודו"ק: [כרם חרים]

גמ' קיימת בנו רבינו ומשלוח מנות ומתנות לאביונים. נ"ב עי' עורי אנן כאן שכ' דבפעם א' קיים שניהם משלוח מנות ומתנות לאביונים ואח"כ כ' דאו אי קתני והבא דברי הירושלמי דלכ' יוסי דאמר הנערה נלאו יצאה שרי ביו"ט ה"ל להש"ם לומר ג"כ דמתניתין דלא כוותיה ואולי משום דמדרבנן אסור גם לדידיה כמש"כ שם לכן לא תני לה. ועי' בפלה (כג) בחד"ה ע"ג חרם. עי"ל דמתניתין לא אירי אלא מצלאכות שחייבין עליהן בשבת כרת וסקילה אבל לפ"ז אכתי קשה לרבה שם (יב) דלב"ה אין עירוב והוצאה ליו"ט לימא מתני' דלא כותייהו וע"ש (לז) בגמרא וחד"ה ומיתיבו ובגמ"ש: שם **רבב"ה היה עושה יום"כ בשבת בו'.** עט"ש ובק"א הבא בשם אחת אר"ח הכל מודים (וקאי על שמעון התימני ור"ש בן מנסיא) בגא על הנדה המלם קנם הירושלמי אומר דלר"ש ב"מ פטור ושו"ש ולאפוקי מדר"נ כו' ופי' התוס' דקאי על הא דר"ח ובתוספתא פ"ג איתא לדהיא רנב"ה אומר הבא כו' ועל אחות אמכי כו' ועל הנדה אין לכן קנם: שם **אר"נ הא מני ר"ש היא בו'.** לע"ד נ"ל דבא לומר דאפי' אמ"ל דאוקין עליו בדיו אמתיניתין לא מני אמיא כוותייהו אלא כרי"ל דל"ל מלקות בכל במ"כ דלדידהו מ"מ זהוו בדיו"א

תוס' ד"ה ר"ג אמר מהכא דברישא הקרא. ול"נ דר"ר ורב יוסף פליגי אי דרשינן וא"ו מוסיף דירושלמי רש מסקמין איתא הכי ואומרא שיתפר ושיבפר אמר ר"א אמר קרא לא יעבור ולא יעברו ש"ם בק"ע דדרש מדכתיב שני פעמים לא יעבור ר"א אמר התם מדמלי למכתב לא יעבור בלא וא"ו וכתב טוא"ו וא"כ אפשר דר"ש ס"ל כר"א דדרש מוא"ו מוסיף ודרש אלא יעברו אבר לעולם לא יעבור אבל רעב"ר ס"ל כמ"ד התם דדרש מיתור הפסוקים א"כ לא אלי דרש כר' יוסף ע"כ דרש מסיפא דקרא: [פורת יוסף]

שם בא"ד דברישא. דאיתי בפסיקתא זוטרתי דמגילה כ"ה לא יעברו אפי' בימי משיח. וזכרם לא יסוף אפי' אחרי גיון ירושלים ע"ש. ל"ל יהודים נקראו כשאלך יהודה מולך בימי משיח. וזרע יהודים כשאין מלך ומכרים בעי"ה היינו אחרי גיון. ושם מונה י"ב לויים במגילה לקיים עליהם להיות טובים וכו' י"ב פעמים לרמז בשיתקבלו כל י"ב בטנים במהרה בימינו יעשו פורים ג"כ ע"ש: [ר' משה סופר]

דף ז ע"ב

שם תני רב אשי ומשלוח מנות ומתנות לאביונים. נ"ב עי' עורי אנן כאן שכ' דבפעם א' קיים שניהם משלוח מנות ומתנות לאביונים ואח"כ כ' דאו אי קתני והבא דברי הירושלמי

הגהות וחדושי הרש"ש

כוונו לר"א ואני לאיתי בירושלמי בר"מ וז"ל אי אינו אלא ר"ל ר"א בשם ר"ל ולא יעבור ולא יעברו כ"א ג' הק"ע ופי' בריש"ל כאי' ולא יעבור ובחריה ולא יעברו והא אי ל"ל אלא לגמד שאין לאחר יומר מט"ו והשתא י"ל דלהכי נד ר"ג מקרא דר"י לאינטרך לה לאחי:

דף ז ע"ב גמרא קריבו לי שיתין צעי בו'. נראה דל"ד נקיט. עי' ב"מ (קז ב) תוד"ה שיתין ובנרש"ש שנת (סג ב) ד"ה נוסבקגי: שם] **עד דלא ידע בין ארור** הבן בו'. נ"ל שהיה מימיהם פיוט לפורים ע"פ א"ב מא' ועד מ' ולאמיתו היה אחרו כו' ור"ל עד דלא יוכל לומר כל הפיוט הזה בלי טעות ועי' ר"ן: שם **מ"ט ימי משתה ושמחה** כתיב. ק"ל דמיפוק ליה מקרא דזוכיחים הלנה מזכרים ועשים דילפינן מיניה לקמן (כ) לקראת המגילה דאינה אלא מיום ועשיה היינו משתה ויו"ט כדפר"י בר"מ ויומר קשה על ר"כ דס"ד דיומאן בגילה: רש"י **ד"ה מחלפי סעודתייהו.** דלא. בירושלמי אבירה כו'. ל"ל דלרבן לומר כן וכ"ה בירושלמי ופוסקים ופסדורים הסמיטו אחרים כו': גמרא **מתניתין דלא כר"י כו'.** ק"ל לפי ריב"א בפסחים (ה ב) בתד"ה לחלק

שם אהז"ל הייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור הבן לברוך מרדכי. י"מ שלא ידע להבר נימטריא שלהם כי ארור המן וברוך מרדכי שוה גמי' תקכ"ב ר"מ שיסתכר עד שיסן מתמת הסברות ואז לא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. ר"ל ולו דוקא שלא ידע בין ארור המן כי ה"ה שלר דברים שהם שני הפכים כיולא כאלו ולא זכר זה אלא למשל אי ר"ל שלרבות נקט זה שאפילו אלו לא ידע אע"פ שמתמת כן היא שוחה לשמתת פורים וכ"ש שלא ידע שאר דברים. ר"ל שלא ידע איזו תחלה כי תחלה עשה המן ארור שנתלה על העץ ואח"כ נתגדל מרדכי שמתמת שעשה תשובה למלך ונקטיה בים לו על הדברו אלנו בפורים כי לפעמים אדם שונא לאדם בעבור היותו ארורו ועשה לו דבר רע ותושב רע עליו ודרכו לקללו תמיד ולארורו תמיד ושזו דוגמת המן כי כל שונאו כל אדם הוא המן שלו. ולפעמים אדם מקנא לאדם לא מתמת שעשה עמו רעה אלא מתמת שרואה אצלו ברכה תשובה ובדולה דוגמת מרדכי שמתמת גדולתו קנאו בו קנא כמו שנאמר ולרוי לרוב אחיו משמע ולא לכל אחיו ופי' הראב"ע כי אין יכולת באדם לרלות הכל בעבור קנאת האחים. וכן הוא באמת שלא קנאוהו רק בעבור גדולתו שהרי לא עשה שום רע לשום אדם כיון שהיה עמו מאד והעיד עליו הכתוב דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו ופי' רש"י לכל זרעו עמו ונראה שהכוונה על הקטנים והילדים בשרשאל וכא להגיד עוצמתו הגדולה שאפילו לילדים ולקטנים דבר שלום עמהם והיה מדבר עמהם דברי אהבה וריעות ולא נמנע מזה לשיחו תושב לא זה לפחיתות כמו שקנא מתנאים שלא לדבר עם קצת בני אדם. והנה האפילה והאמיה שולכים קצת בני אדם זה עם זה מקרב הלבבות ומיקיר האהבה ביניהם כידוע ומפורסם עד שיעילון הקנאה והשנאה שביניהם וע"ז אמר שיסתכר עד שלא ידע לבטוח הטוב שהוא שהוא דוגמת המן ולארור ולא ידע ג"כ לקנאות את מרדכי המתברך בעושר ובדולה שהיא דוגמת מרדכי ואמר בתחלה שלא ידע בין ארור המן ואחר כך לברוך מרדכי ללא זו אף זו כלומר לא די שיתחיק בכל שנאה אלא שהוא דבר גדול שאסרהו תורה אלא דלא שנאת אלא אפילו הקנאה יתחיק אלו. פי"ל כי אלא ארור וברוך הוא פוכל לא פעול ע"ד שבאו המקובלים כי אדם ברוך שאמר כל הש"י הוא פועל כמו מברך והוא כל משקל הרוח ומנון אלא שרי"ב שבברוך אינו מקבל דגש כמ"ש המדקדקים ונתחזק לפתח שבבי"ת ונעשה קמץ. וכן כל לשון ברוך הוא ענין פחיתת מקור הברכה מאת ה' כמו שנאמר בהיב"ב ס' י"ח פסוק ה' ויברכו את ה' ואת עמו ישראל ומכאן ראיה ברורה שכל לשון ברכה אינו אלא לשון פחיתת מקור הברכה מאת ה' לא לשון שבח והתלה ולא לשון קטון הברכה והטובה. ואם כן לא יתכן אלא ויברכו על הש"י וישראל יהד בענין אחד ודוחק לומר שהתלה האחת בדבור האחד מתחלק לשני כינויים ודו"ק. וכ"כ ר"ל אמלה ארור זה דגבי המן והנה ארור המן רומז על מעשה המן שהיה מגרה את ישראל וכתב עליהם מתשבח רעה ואין לך קללה גדולה מזו. וברוך מרדכי רומז על שמרדכי היה מברך את ישראל ומושב טוב עליהם והפך בברכתו את מתשבח המן לטובה על שנהפוך הוא ושלטו היהודים בשונאיהם. והנה דברי הלשונות ותקתקה ושאר הדברים שהיו ובאו בין קללות המן לברכות מרדכי נקראו מה בענין. והנה לא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי לומר שלא ידע לספר מה שבין ובכמה הלכות הלשונות מדברי הלשונות חעקתה כאלו אמר שיסתכר כל שיסבה כל לרותיו ע"ד ישתה ויסבה ריטו (מגלי ל"ז ז') ולזה אם מתוייבין במתנות לאביונים בפורים כדי שיבבה האיבון ריטו ולרותיו: [הכפה כנוה]

שם מיהייב אינש לבסומי בפוריא. ר"ב פירש"י להסתכר בין ל"ע מ"ל הא דהיוב דווקא בין ואיש יוצא גם בשאר משקה המסכר ומתיבת משתה הקרא אין לאי' דבא רק לאסור תענית ביין לעיל ה' ב' וגם המיבה נוסה אין הוראתה דווקא יין רק כל שתי' דיינת לי' וע' שו"ת רדב"ז ח"א סי' תפ"ב דמוכח ג"כ דהמלוה דוקא יין ע"כ וכן ברוקח סי' רל"ז מיהייב אינש לאתבסומי בפוריא כו' פי' ירבה במשתה היין עכ"ל ול"ב ועי' ב"ב ע"ג ב' סוף הענוד ודמו כמלן דמיבסמי וגנו אפרקיד ובדשב"ם ד"ה גנו שהיו שוכבין בפיים לשיות כשתוי יין ולא כ' כשכורים ומשמע דשתה ביסוס היינו משתיית יין ובגוף ענין שתתה פורים ע' רש"י מגהרין ס"ד ב' ד"ה רבא אמר כמשוורתא דפורים דמשמע דהי' מנהג בומן הש"ס שיקפלו התיעוקות על חפירות בפורים מטפה לשפה משום שתתה ע"ש ולא ראיתי מבאים ומדברים ממנהג זה בשום מקום: [גליתי הש"ס]

שם עד דלא ידע כו'. עי' בספר האשכול ובנהגר"ל ח"א סי' תרל"ה ס"ק ג': [חלופי גרסאות]

שם קם רבה שחטיה. ר"ב והא דאמרינן בפרק בן סורר [סנהדרין כ"] ח"א יין כי יתאדם שאתרמיהו דם וכה"ג עוכא אתם. ובר"פ הדר [עירובין ס"א ח"ל] כל המתאיש ביינו כו'. ר"ל שלא שתטו ממש אלא כ"ז הענין לפי שהיו בתמים מאד וכמיב בכל עצה יהיה מותר לכן כשה זאת להעלינן בענין שאמרו ר"פ אל"ע [ברכות ל' ב' ל"ח ח'] חזזו לרבנן בחתי טובא כו' ונתאזתו עינים שהטו רבה לר"ו כדאיתא בה"ג פל"ע [הוליז ל"ו ל"ז] כן אירע כאן שהרוצים היו בוכיים שתטו בתמת הרבה נפלה עליהם התענוג ונאנחו כל שמתי לב. אף ר"ז נתפעל מהם לבם הרבה ונתעלף מרוב לתגה השונבת כל גופו אל אדם ומת לבו בקרבו. לכן היה צריך לנקם עליו בדמיים לבהיותו. אבל דם ולחי לא שפך רבה (אף אם היה בתמתים [בש"ס בשבת קנ"ו ח"]) אלא כדאמרן ובדבוותה ס"פ ד' מ' [סנהדרין ס"ז ב'] דם ופרטא מי הוחי: [יעב"ן]

שם תנא מיניה ארבעים זמנין. ר"ב עי' תענית ה ע"א כי הא דר"ל הוי מקבל מתעניתן ארבעים זמנין כנגד ארבעים יום שניתנה תורה. ועי' דאמרינן ודמי ליה כמאן דמנח בכיסיה שמעתי בשם הגאון מהר"ז מווילנא היינו לאם מונה בכיסו שוב אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה לדעת אם עדיין נמצא שם. ומפ"ז תבין אלא נפתר ממה שאמרו (תענית י ע"ב) אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים למאה פעמים ואחד: [כפר"ן חיות]

מתני' אין בין שבת ליוה"כ. עי' כריתות י"ד סוף ע"א אמר רפרם כו' ונמ' שאגת אריי אל' יוה"כ סי' ע' (עלה ס"ב ד"א ע"א): [גליון הש"ס]

גמ' הא לענין תשלומין זה וזה שוין מני ר"ב. בן הקנה היא. ק' הא הו"מ לאוקמי כרבנן דר"מ דס"ל דאינו לוקה ומשלם וכמו דמקשה בב"ק (דף עא ע"א) גבי עצה מיוהכ"פ והא אינו לוקה ומשלם וי"ל דהסוגיא אזלא אליבא דרי"ה דס"ל בכתובות (דף לה ע"א) דמיני מלקות שוגגין הייבין ודייני מיתות שוגגין פטורין אולם למאי דפירש רש"י ז"ל בפסחים (דף כט ע"א) דר"י בה"ק ג"כ לא פטר הייבי כריתות מתשלומין אלא בשוגג לא בשוגג מ"כ גם אליבא דר"י אינם שוים שבת ויוהכ"פ בכל לענין תשלומין ואפשר דהסוגיא אזלא אליבא דשיטת דס"ל בב כתובות (דף לב ע"ב) דכ"מ דאינה ממון ומלקות ממונא משלם מלקי לא נקי אבל למאי דכתבו התוס' שם דגם עולה לא לאפשר אבל מלאכה דרבנן מחיר אף בשאר כר"ל ולפפ"ש ג"ם בהנה המוס' בבבת דל"ה ל' שם ד"ה המולב כ' דהך בריתא דתולב כו' אחי כר"י ול"כ קשה כיון דס"ל בהך בריתא דתולב ומגבן והרוהה היא בבת אמה יאסר כלל [אלא ל"ל דס"ל דאף] מלאכה דרבנן אסור באפשר ול"כ אפיר אמר דר"ל בעיפא מדר"י ואמי אפיר ולו"ק: [כלא הרוש"ם]

שם בא"ד דעדיף טפי כשהוא עשוי כו'. ר"ב ישוון שבת דף קלד ע"ל מהו לבבן כו': [רב"פ האומ"ם]

שם בא"ד אסור לעשותו ביום טוב. עיין שער הציון סימן תלה אות ה':

תוס' ד"ה חייבי כריתות. נראה דחסר כאן (אי"ה כוונתו לתוס' שבועות דף ה' ע"ל ד"ה גילוי) אי ממדד בר קטלא כו' דהבי ליכא מיתה אלא כרת ליכא לאוקמא דאכתי איכא למיפרך בר מלקות ע"ש. הרי אפ"ג דמלקות זה ליתא אבבל כרת הוא ג"כ בכלל שאמרו חייבי מלקות שבבר עליהם יו"כ אין מכפר יו"כ וזה ליתא בהוה ומפורשת: [הה"ר הירח]

דף ח ע"א

מתני' אין בין זב הרואה שתי ראיות להרואה ג' אלא קרבן. אע"ג דעוד ל"ב דבאמי לאיות לאשוות בוקבן אותו אלא הרי מהמת אונס אבל בבלילות אפילו באונס הייב קרבן בתמן בתמ' זבין (פ"ב). אפשר דהכי אלינא דר"ל קאי לכ"ל לאף בבלילות בוקבן אותו אי אלא אחיי בזה היאך נעשה זב: [פורת יוסף]

גמ' ואיבר שתים לקרבן ולא לטומאה. ר"ב עי' טו"ל שאמה בעיליף מק"ו משומרת יום כנגד יום שלינה בריכה ספירת ז' ואפפ"כ מטמאה מבבב ומוסב וע"כ מה אחי ואמה"כ נבלה ממנו הו"כ עדון בפ' מצורע בפרשתא דזבים דהמו"כ בעצמו מקשה כן והלא דין הוא ומיישב לא אם אמרת בזבה שהיא מטמאה מבבב ומוסב ובלילה אחת תאחר חב וכו' ומהבאי על הטו"ל אלא עמד בעצמו על מי' הלזה: [הסק שלבה]

שם דתניא וכפר עליו הכהן. ר"ב מו"ב בפ' מצורע סוף פרבתא דזבים: [הסק שלבה]

רש"י ד"ה וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש כו' הנאת מאכל היא כו'. ר"ב ישוון רש"י פסחים בבו ע"ב ד"ה לא יאכל: [רב"פ האומ"ם]

תוס' ד"ה אין בין הכתיב וזבחת שלמים נבי משער. ומליין במקורת הש"ס דבריס כו, וכן הוא בתענית יב ע"ב מוד"ה מאי שייר. בתמת פסוק זה לא כתיב אבל מבשר אלא בהר בריחים ועיבל. ובמגחות פב ע"ב שם המקור לדין זה ליפיון ליה מגז"ש דשם שם דבמבשר כתיב שם (דבריס יד כו) ובהר עיבל כתיב ואכלת שם, והלשון בתוס' הוא לאו דוקא: [אר ישרה]

שם בא"ד וי"ל דמן הדין לא תנא לי'. נראה דבתי מיבות "דמן הדין" מעשה הדפוס ול"ל "דמ"ה" והיינו דאמי מיבות "דמשום הכי" והדפיסו בטעות: [פורת יוסף]

שם בא"ד ונהי דאין בין קאמר דמשמע דהיינו דוקא כדאמר במרובה מ"כ לא קשיא דבמס' תענית כו'. ולכתי לא מילבו הכיל דמרובה ול"ל די"ל דש"ה דקתני בגבד ובבכ"ג ודאי משמע דוקא וכה"ג בתני התוס' בגדה (דף קה): [מצפה איתן]

שם בא"ד אני"ג דקתני. ר"ל אין בדבריהם מוכיחים דהא לפי המסקנא מבשר לאין בין דוקא ושיין בתוס' ר"פ מרובה שם: [קרני ראם]

ס"ל אלא בבי לאוכל מג"ש תחת תחת אבל בבבי שאר חייבי מלקות ס"ל ג"כ דלקי ולא מבלם ל"ש: [פורת יוסף]

שם בי רב תנינא. עי' תוס' חולין פ' ע"א ד"ה הרתשון וכו': [ר' בשר סופר]

שם דתניא ר' יצחק אמר חייבי כריתות בכלל היו ולמה יצאת כרת באהותו לדונה בכרת ולא במלקות. בתמות דף יג ע"ב הקשו התוס' לר' יצחק אמאי כתיב לא בבבי בבי חייבי כריתות כיון לחייבו לוקה וקרבן לא בעי לוהרה וי"ל דבבר כמ"ד בבבת (דף קט) דאם הוד בלאו פטור מקרבן על שבגוג בלאו וכרת וא"כ מש"ה כתבי לאו כדי שאם יוד בו יפטר מקרבן: [מצפה איתן]

תוס' ד"ה דלא ידע בירושלמי ארורה זרש ארורים בל ברוכים כל. ר"ב כן מובא ג"כ בעור וש"ע פי' תר"ל אולם בירושלמי שלפניו ס"פ בני העיר לא נמצא רק לדברי לומר ארורים המן ובניו ומקיים וגם הרבוה זכור לטוב ואולם בתמ' סופרים פי"ג ה"ו נאמר ג"כ ומקלם לדיקים ברוך מרדכי ברוכה אחתר ברוכים כל היהודים אולם ארורה זרש לא נמצא בתה ואולי נשתבבה הטעתאות: [הדר"ן הירח]

תוס' ד"ה אין צ"ל דה"פ כו'. ר"ב דלפירש"י דלא חייבי אלא מה שמוחר לבתחלה ביו"ט ולא בבבת הא בהתילוק בבין שבת ליוה"כ אינו אלא בדיעבד. וא"ל דהתם מיירי [שזה] בידי אדם וזה בידי אדם אלא שזה בשוגג המור מיתה וזה מלקות לא קתני ודו"ק: [הפארת למשה]

תוס' ד"ה כאן וי"ל דודאי או"נ הבתלקל לא לבבבת. כו'. ר"ב ר"ל דר"ל כיון דאיכא אוכל נפש דמתקלקל לכן מותר לעשות ביו"ט אפי' אינו מתקלקל דלא פלוג אם לא שבדיף טפי בעבוות אחמול אבל מבשירין לעולם אין מתקלקלין לכן איכא דאפשר אסור. ולפי' מהרש"ל קשה הוא ל"ל כיון לאפי' אוכל נפש שאינו מתקלקל אסור כיון דאפשר לעשות מאחמול כ"ש מבשירין כיון דאינו מתקלקלין דאסורין באפשר מאחמול ודו"ק: [תפארת למשה]

שם בא"ד וי"ל דודאי אוכל נפש כו'. ר"ב ישוון תוס' פיסה דף ב' ע"ל ד"ה גזירה ומה שלינתי שם: [רב"פ האומ"ם]

שם בא"ד אבל אוכל נפש דעדיף טפי כו'. ר"ב ע' רש"ל ע' תו' תוס' פיסה ג' ל' ד"ה גזירה וע' ר"ש פ' מי' תל"ה וע' קמ"ג בלאון פ' ובגיאורי מהרש"ל שם וקשה לי לדבריהם דהכא דהתיה דהמלינע באפשר לעשותו מעיו"ט ולכך הייב דהלא ר"ש ס"ל בבבת קל"ז ב' דאפשר לעשותו מעיו"ט שרי כ"ש אוכל נפש וכבר הקשו קוש' זו בעצמם בבבת דל"ש שם וא"ל דהכא שאני דעדיף טפי כשנעשה מאחמול דבבר כ' מהרש"ל דעדיף טפי אלא דוקא ובוד דהיא מינה מגבן עדיף טפי אבל אולב ודוחה פשיטא דלא עדיף טפי מעשה אחמול וי"ל לפפ"ש התוס' בבבת קל"ז ב' דדווקא בבלאכה דרבנן מחיר ר"ל מבשירין דאפשר לעשותן מעיו"ט אבל מלאכה דאורייתא אוקר באפשר א"כ לק"מ דהכא מלאכה דאורייתא ממחיב עליו ולרבנן דס"ל אלו מלאכה דאורייתא מ"מ רבנן לטעמייהו דאסרי אפילו מלאכה דרבנן באפשר ומה יתיבב קושי' התוס' בבבת קל"ז ב' שהקשו על מה לאמר שם דר"ל עדיפא מר"י דמחיר אפילו מבשירין דאפשר מעיו"ט והקשו דא"כ ר"ל מאי עביד הא דכתיב הוא לטעמו מבשירין ואי' דמלאכה דאורייתא גם לר"ל אסור מבשירין דאפשר מעיו"ט והקשו דלפי זה מנ"ל דר"ל עדיפא מר"י דלמא גם ר"י לא מטעמו רק מלאכה דאורייתא

שם מיהייב אינש לבסומי בפוריא. ר"ב פירש"י להסתכר בין ל"ע מ"ל הא דהיוב דווקא בין ואיש יוצא גם בשאר משקה המסכר ומתיבת משתה הקרא אין לאי' דבא רק לאסור תענית ביין לעיל ה' ב' וגם המיבה נוסה אין הוראתה דווקא יין רק כל שתי' דיינת לי' וע' שו"ת רדב"ז ח"א סי' תפ"ב דמוכח ג"כ דהמלוה דוקא יין ע"כ וכן ברוקח סי' רל"ז מיהייב אינש לאתבסומי בפוריא כו' פי' ירבה במשתה היין עכ"ל ול"ב ועי' ב"ב ע"ג ב' סוף הענוד ודמו כמלן דמיבסמי וגנו אפרקיד ובדשב"ם ד"ה גנו שהיו שוכבין בפיים לשיות כשתוי יין ולא כ' כשכורים ומשמע דשתה ביסוס היינו משתיית יין ובגוף ענין שתתה פורים ע' רש"י מגהרין ס"ד ב' ד"ה רבא אמר כמשוורתא דפורים דמשמע דהי' מנהג בומן הש"ס שיקפלו התיעוקות על חפירות בפורים מטפה לשפה משום שתתה ע"ש ולא ראיתי מבאים ומדברים ממנהג זה בשום מקום: [גליתי הש"ס]

שם עד דלא ידע כו'. עי' בספר האשכול ובנהגר"ל ח"א סי' תרל"ה ס"ק ג': [חלופי גרסאות]

שם קם רבה שחטיה. ר"ב והא דאמרינן בפרק בן סורר [סנהדרין כ"] ח"א יין כי יתאדם שאתרמיהו דם וכה"ג עוכא אתם. ובר"פ הדר [עירובין ס"א ח"ל] כל המתאיש ביינו כו'. ר"ל שלא שתטו ממש אלא כ"ז הענין לפי שהיו בתמים מאד וכמיב בכל עצה יהיה מותר לכן כשה זאת להעלינן בענין שאמרו ר"פ אל"ע [ברכות ל' ב' ל"ח ח'] חזזו לרבנן בחתי טובא כו' ונתאזתו עינים שהטו רבה לר"ו כדאיתא בה"ג פל"ע [הוליז ל"ו ל"ז] כן אירע כאן שהרוצים היו בוכיים שתטו בתמת הרבה נפלה עליהם התענוג ונאנחו כל שמתי לב. אף ר"ז נתפעל מהם לבם הרבה ונתעלף מרוב לתגה השונבת כל גופו אל אדם ומת לבו בקרבו. לכן היה צריך לנקם עליו בדמיים לבהיותו. אבל דם ולחי לא שפך רבה (אף אם היה בתמתים [בש"ס בשבת קנ"ו ח"]) אלא כדאמרן ובדבוותה ס"פ ד' מ' [סנהדרין ס"ז ב'] דם ופרטא מי הוחי: [יעב"ן]

שם תנא מיניה ארבעים זמנין. ר"ב עי' תענית ה ע"א כי הא דר"ל הוי מקבל מתעניתן ארבעים זמנין כנגד ארבעים יום שניתנה תורה. ועי' דאמרינן ודמי ליה כמאן דמנח בכיסיה שמעתי בשם הגאון מהר"ז מווילנא היינו לאם מונה בכיסו שוב אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה לדעת אם עדיין נמצא שם. ומפ"ז תבין אלא נפתר ממה שאמרו (תענית י ע"ב) אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים למאה פעמים ואחד: [כפר"ן חיות]

מתני' אין בין שבת ליוה"כ. עי' כריתות י"ד סוף ע"א אמר רפרם כו' ונמ' שאגת אריי אל' יוה"כ סי' ע' (עלה ס"ב ד"א ע"א): [גליון הש"ס]

גמ' הא לענין תשלומין זה וזה שוין מני ר"ב. בן הקנה היא. ק' הא הו"מ לאוקמי כרבנן דר"מ דס"ל דאינו לוקה ומשלם וכמו דמקשה בב"ק (דף עא ע"א) גבי עצה מיוהכ"פ והא אינו לוקה ומשלם וי"ל דהסוגיא אזלא אליבא דרי"ה דס"ל בכתובות (דף לה ע"א) דמיני מלקות שוגגין הייבין ודייני מיתות שוגגין פטורין אולם למאי דפירש רש"י ז"ל בפסחים (דף כט ע"א) דר"י בה"ק ג"כ לא פטר הייבי כריתות מתשלומין אלא בשוגג לא בשוגג מ"כ גם אליבא דר"י אינם שוים שבת ויוהכ"פ בכל לענין תשלומין ואפשר דהסוגיא אזלא אליבא דשיטת דס"ל בב כתובות (דף לב ע"ב) דכ"מ דאינה ממון ומלקות ממונא משלם מלקי לא נקי אבל למאי דכתבו התוס' שם דגם עולה לא

הוא ואהבא אמת ר"ל לומר דכרבנן מני אמיא דעיקר זדונו בהיכרת דאפי' אחר המלקות נשאר עליו עדיין עונש כרת אבל כרתב"ג ודאי לא אמיא דלדידי' עיקר זדונו מיד"א כיון דנפטר ע"י המלקות מכרת. מינה זאת ולא כפרש"י: **תד"ה ח"כ.** עמ"ש בס"ד בינמות (נה):

דף ח ע"א

רש"י ד"ה וכלים. תנן בהדיא דאסור. הוא נגדרים רפ"ד. ועמ"כ שם בתוי"ט ד"ה מקום בס"ד: **תד"ה דריסת הרגל.** ותיריץ ר"ת דהכא מיירי בבקעה כו'. ר"ל אבל בתלר שותפי הוא דל"ק ושאר אינני קפדי והט"א רמי דר"ת אהדדי דהתם' כ' בשמו בנדרים (מו ב) דהא דספקינן התם כראש"י הוא מטעם דוחיתו מותר בתלה והתם מחיר אפי' בא' מן הסוק שנדר הגאה מא' מהן ולענד"ן מלשון ר"ש אבנ"ח בס"ב שם הכא בתלר הבותפין דבתעמדה כדי לא קפדי ולא סיים מלא אהדדי כמו בר"פ המת והעליה משמע דר"ל כיון דדשותפי הוא לא קפדי אפי' אחינא אחרינא ולא כפי' הרשב"ם שם ונכון בס"ד אבן לפי ג' המהרש"א ופירוהו בדנריהם הכא למ"כ: **תד"ה אין, דכתיב וזבחת שלמים גבי מעשר.** וכ"כ בתענית (יג ב) וע"ש בהגהת הגר"א ותמוה דהאי קרא כתיב בהר עיבל אלא דגמרינן שם שם עי' זבחים (נ) ומנחות (פב) ובספרי פי' ראה ילף שמחה שמחה והט"א העתיק דבריהם אל נכון ודע דבנדרים שם פרש"י האי שם דגבי מעשר היינו הא דכתיב ואכלת לפני כו' לשכן

שמו שם וזה כתיב גבי מעשר גופיה ויותר נאות לפי הענין קרא דומתת הכסף כו' ואכלת שם עי' בתנחומא שם ובפירושו: **גמרא הא לענין מו"מ וספירת ז' ז"ז שוין.** שייר בתת מיס הדיס עי' ריש זמים: **רש"י ד"ה משבב.** ואילו נגע בדבר שאינו מו"מ כו'. אפי' במו"מ אם לא שבב או יבא או שא"ל דחזיב בספ"ב דזמים אלא דאמרן אם שנגע בהם לבד אינם אלא ראשון ובבבר אינו מו"מ אף בשבב כו' אינו נעשה אה"ט אלא ראשון אם נגע בו ובלא נגע יטהר לגמרי: **רש"י ד"ה לכשיפסוק מזובו. ולכשיתרפא מצרעתו יטבול כו'.** הט"א כ"ע אל"י למה דקדק לפרש כשיתרפא הא ר"מ נמי אפי' ערב שיתרפא לענין ר"ח בהיטבו ולמו"מ ע"ש אבל בבר מלאנו לרש"י ביומא (ו ב) דמצורע עושה ג"כ מו"מ לטומאת אדם כו' ועתוק' שם וכ"נ ממש"כ בקמוץ וה"ג והלא דין הוא אם מטמאת כו' דאתי לאפוקי מגי' התוס' בשם י"ש מה מצורע שא"מ מו"מ כו' ולענין טומאת היסגו מלינו ג"כ להרמב"ם בפי' לכלים פ"א מ"ד שסוגר דמצורע ג"כ מטמאת הבאהלו התו"ט שם ו"ל דרש"י גם הוא סוגר כן וא"כ כוונתו מבוארת רק מש"כ ותע"ש שנראה לפפירה כו' לענין אכילת קדשים כו' קשה דהרי טמא הוא ג"כ בשרן כדאיתא בפי"ד דנגעים מ"ג ורש כלים: **רש"י ד"ה מזובו. ופסר שאף בשביל מקצת זיב כו'.** כ"נ לל"ל: **תד"ה (י"ם דגרסי).** ומה מצורע שא"מ מו"מ כו'. ק"ל לגי' זו מדוע ל"ק נמי שא"מ בהיטבו כדאמר בפסחים שם ואולי דבאמת גרסי לה ג"כ:

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

[ה. - ז: - ז. - ז:]

[ז:] **מתני'** קראו את המגילה באדר ראשון ונתעברה השנה קורין אותה באדר שני. פירוש לא מצעיא היכא דנתעברה ואח"כ קראוה אלא אפילו קראוה ואח"כ נתעברה קורין אותה באדר שני והכי אסיקו בירושלמי (ה"ה) דגרסינן התם מתני' בשעברו ואח"כ קראו אבל אם קראו ואח"כ עברו לא הדא מתני' לא אמרה כן אלא קראו את המגילה באדר ראשון ונתעברה השנה קורין אותה באדר שני כלומר לישנא דמתני' משמע אפילו בשקראוה ואח"כ נתעברה:

אלא מקרא מגילה ומתנות לאביונים. נ"ל דהיינו טעמא דלא אמר נמי סעודת פורים משום דמסקינן בגמ' לענין הספד ותענית זה וזה שוין כלומר שאסורין בזה ובזה ואסור בהספד ותענית משמתה ומשמתה נפיק כדאמרינן בגמ' (ה:) שמתה מלמד שאסור בהספד משמתה מלמד שאסור בתענית והיינו עיקר מיוביה דסעודה יתירה (ז) דאמרינן מיתייב אינים לבסומי בפוריא (ח) אלא דאפשר דאמרינן דמדרבנן בעלמא הוא ולאו מעיקר חיובא הוא. וקרוב הדבר גם כן שרצו להרבות בסעודה בי"ד שבראשון אבל לענין לשלוח מנות כיון דדמו למתנות לאביונים דליתנהו אלא בשני משמע נמי דאף משלוח מנות אינו אלא בשני ואע"פ שהמקדימין לקרות נותנין מתנות לאביונים ביום קריאתם (ד:) ואינם שולחים מנות שמי התם דלא בעבדי סעודה [(ט) כדאמר לעיל (ה.) שהשמחה אינה נוהגת אלא בזמנה]:

גמ' מתני' דקתני אין בין אדר ראשון לאדר שני יכו'. הכי אסיקנא לה בגמרא: אבל לענין הספד ותענית זה וזה שוין. דכאן וכאן אסור. וסדר פרשיות נמי דקרינן באדר דהיינו מרבע פרשיות פרשת שקלים וזכור ופרה והמחצה כדאיתא לקמן בפ' בני העיר (כט.) אסיקנא בגמרא שאפילו קראו אותם באדר ראשון וקורין אותם באדר שני:

[ז.] ומשלוח מנות איש לרעהו שתי מתנות לאדם אחד. היינו מיני מאכל ומשתה לעשירים ולאביונים די לכל אחד במתנה אחת שהיא נחשבת בעיניהם כדבר גדול: [ז:] הוו מחלפי סעודתייהו להדדי. לא היה לאחד מהם כדי שיוכל לשלוח לחבירו ולהשאיר לעצמו ולפיכך היו שולחין כל אחד סעודתם זה לזה כדי לאכול סעודת פורים וקיים מצות משלוח מנות:

מיחייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ברוך מרדכי לארור המן. דאמרינן בגמ'(ט) דמיחייב למימר ברוך המאור הקטן

[ז:] אמר רבה מחייב אינש לבסומי בפוריא יכו'. כתב עלה ה"ר אפרים ז"ל מההוא עובדא דקם רבה שחטיה לרבי זירא לשנה אמר ליה תא נעביד כו' אידחי ליה מימרא דרבה ולית הלכתא כוותיה ולאו שפיר דמי למעבד הכי:

מתחרין ופרכינן התם בתלמוד ירושלמי ועבדיה מתחמול ומשני משום דוחקא דעזה שיכא דוחק שלא לגזול היום אם יעשה מערב שבת אפני רוב בני אדם בעזה ואים דמפרשי דהקהל לא יחי שבת אפני הטף שהיו צריכין להניח עמהן בעזרה לכפיר אתנשים [בנשים] והטף: **מתני'** אלא בקריאת מגילה. אתם עשאה בראשון לא יצא: מתנות לאביונים. דהם תלויין במקרא מגילה וכיון דמקרא מגילה בשני ה"נ מתנות לאביונים: **גמ'** זה וזה שוין. י"ל דראשון וי"ל דשני: בנות. מיני מעדנים: שתי בנות לאדם אחד. דכתיב מנות לרעהו: שתי בתנות לשני בני אדם. כל אחד בתמנה אחת דהא לאביונים מנות משמע: מחלפי שעודתייהו בהדי הדדי. זה אוכל עם זה בפורים זה ובשביה קופד אחיהו אבל אם הכי ואתא לאשמעינן בזה שעשר כן לשמחה יתירה כדי להרבות בשמחה בסעודת מרעים ולא דנקט השתה בתר מבית לבית דאוכלים ושותין ק"ל ומיהו הרן פירש פירוש אחר כמבואר בלשונו (א"ש, כהרן שפירא): (יג) בשור בדפוסי הגי' רבינו פרץ. וכן הגיה האבני נזר:

[ה. - ז: - ז. - ז:]

אפשר לעשותה בשבת מטעמא דפריטו בירושלמי נדחי לאחריהם ככולהו אינך דלא מטו זמן מיוחייהו והיינו דתנן אע"פ שאמרו מקדימין ולא מאחרין בהספד ובתענית דמשמע דכללא הוא לכל המוקדמין שמותרין בהספד ובתענית כל הימים שהם קודמים לי"ד וכיון שאי אפשר לעשות סעודת פורים בשבת נדחית לאחר השבת כך נ"ל.

ונמצאת אומר לפי דרך זה שכשחל יום י"ד להיות בערב שבת שמוקפין חומה קורין בו ביום עושים סעודה לאחר שבת אבל ארבעה עשר בשבת לדידן לא מקלע כדגרסינן בירושלמי (ה"ב) לית כאן חל להיות בשני חל להיות בשבת חל להיות בשני לומא רבא באחד בשבת* חל להיות בשבת לומא רבא בערבתא כלומר לדידן לא מיקלע י"ד לא בשני ולא בשבת:

וספק מילה. נולד בין השמשות ובמוספתא (ה"ד) מני לה ולפיכך המילה הרב אלפסי ז"ל אע"ג דליתא במתני' דהכא ובמתני' דפ' ר' אליעזר דמילה (שבת קלז.) נמי תנן שמאחרין אותה:

וזמן עצי הכהנים והעם. שהיו בישראל כהנים וישראלים שהיו מתנדבין להביא עצים למערכה והיה לכל אחד זמן קבוע לספק בו עצים וכשחל זמנו בשבת לפי שאינו דוחה מאחרין ולא מקדימין: וחגיגה. שלמי חגיגה שאדם חייב להקריב ביו"ט (חגיגה ג.) ואם חל יו"ט בשבת מפני שאין דוחין שבת (פסחים ט:) נדחין עד למחר שיש להם משלומין כל שבעה אבל להקריבם קודם זמנה אי"א: ותשעה באב. שחל להיות בשבת: והקהל. לכתיב (דברים לא, יב) הקהל את העם האנשים והנשים והטף והיו עושין כן בכל שנה ראשונה של שמטה גמולאי יו"ט הראשון של חג בחלוקת שמ' סוטה פ' ואלו נאמרין (מא.) שהיה המלך קורא בספר משנה תורה וכל העם מייחין לבא ולהביא טפם ולא דוחה שבת ופרשו טעמא בירושלמי (ה"ז דף ה:) ר' יצחק בריה דר' חייא אמר מפני הבימה ועשו אותה מאמתול כדי שלא לדחוק את העזרה הלכך מאחרין ולא מקדימין:

(גמ') תשעה באב דאקדומי פורענותא הוא לא מקדמינן. ולפיכך אין מתענין עד למחר: והנך דאכתי לא מטא זמן חיוביהו. פי' הקהל קודם זמן חיוב לא אפשר לדפרישנא לעיל וכן זמן עצי הכהנים אי אפשר לו להקדים מערב שבת אם אל בשבת מפני חבירו שהוא מספיק לאי אפשר לו להכנס בתחומו וכן ספק מילה קודם לכן אי אפשר לחיוק לאו בר חיובא וכן סעודת ר"ח ופורים קודם זמנן לאו כלום נינהו:

[ז.] **מתני'** קראו את המגילה באדר ראשון ונתעברה השנה קורין אותה באדר שני: פירוש בקריאת מגילה ובתרומת שקלים מקדימין ולא מאחרין דכתיב (אסתר ט, כז) ולא יעבור אבל בסעודת פורים וסעודת ראש חדש וספק מילה וזמן עצי הכהנים וחגיגה ותשעה באב והקהל מאחרין ולא מקדימין תשעה באב אקדומי פורענותא לא מקדימינן והנך דאכתי לא מטא זמן חיוביהו: **מתני'** קראו את המגילה באדר הראשון ונתעברה השנה קורין אותה באדר השני אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא מקרא מגילה ומתנות לאביונים: **גמ'** דקתני אין בין אדר הראשון לאדר השני בארבעה עשר קיימא והכי קתני אין בין ארבעה עשר של אדר הראשון לארבעה עשר של אדר השני אלא מקרא מגילה ומתנות לאביונים הא לענין הספד ותענית זה וזה שוין וכן הלכתא: [ז.] ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים (שם ט, כב) תני רב יוסף* שתי מנות לאדם אחד ומתנות לאביונים שתי מתנות לשני בני אדם [ז:] אביי בר אבין ורב חנינא בר אבין הוו מחלפי סעודתן להדדי אמר רבא מיחייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ברוך מרדכי לארור המן ואמר רבא

שיטת רש"ב

נמ' אבל סעודת פורים וסעודת ראש חודש וספק מילה. בתלמוד ירושלמי היא: והגיגה. שלמי חגיגה אי בקלא יו"ט בשבת מאחרינן להו עד לסחר: והקהל. בדאית: במס' סוטה:

מתני' קראו את המגילה. וכו': גמ' תנא דמתני' ב"ד קא כייר אבל בשאר דברים ביש בין אחד הראשון לאחד השני כגון סדר פרשיות לא קא מיירי אלא תדוק מכתני' הא לענין פרשיות הם הם שדין דמתני' ביד להחזיה קרבא. ובענין סדר פרשיות אסיקנא בגמ' דאם קראן בראשון צריך להזור ולקרות בשני: מחלפי שעודתיהו להדדי: זה אוכל עם זה בפורים של שנה זו והוא אוכל עם זה בפורים של שנה זו. דל"ל הכותב נראה לפרי מחלפי שעודתיהו: שלא היה לכל אחד מהן כדי שיוכל לשלוח לחבירו ולהשאיר לעצמו והיו שולחים כל שעודתם זה זה כדי לאכול סעודת פורים לקיים מצות משלוח מנות: מיחייב אינש לבסומי בפוריא. כתב הרב רבי אפרים ז"ל ההוא עובדא דקם רבא שחטיה לרבי זירא אידחי ליה מימרא דרבה ולאו ספיר דמי למיעבד הכי:

שלטי הגבורים

א נראה מדברי רבינו שאע"פ שלא קראו המגילה באדר ראשון אסור בהספד ותענית והטור כתב (סי' תרפ"ו) דכל דאמרי' ביום י"ד וט"ו באדר ראשון והבאי ביום בהספד ותענית ובמס"ג (הל' מגילה ה:) כתב שאסור בהספד ותענית בכל השנים אע"פ שלא קראו המגילה וכן נראה מדברי מרי' (פ"ב מגילה ה"ג) וכ"כ רי"ק(יג) שלרבינו לא נשנה בו המגילה בגמ' ל"ל לרבנים והרמ"ם ז"ל (פר' ג) כתב כסברא ראשונה: לשון ריא"ו [ה"ב אות א] קראי המגילה באדר ואח"כ נתעברה באדר ראשון לא יצא: גמ' דקתני אין בין אדר הראשון לאדר השני בארבעה עשר קיימא הרבה דברים בין אדר הראשון לאדר השני בין המוקפים בין שאינן מוקפין כך אסור בהספד ותענית בי"ד ובטו"ו בין המוקפים בין שאינן מוקפין כמו שאר בקונטרס הלאיות:

הגהות וציונים מהב"ח ומא"ר פש"ם

(א) בקרבן ולא מאחרין (כ"י ר"ן): (ב) ר"ב אלפסי ישן אין בין ספרים לתפילין ומזוזות אלא שהספרים נכתבים בכל לשון ותפילין ומזוזות אין נכתבים אלא אשורית רשב"ג אומר אף הספרים לא הותרו שנכתבו אלא יונית (כ"י ר"ן): (ג) חי' יכן הלכתא ליתא (כ"י ר"ן): (ד) ומשלוח מנות איש לרעהו. שתי (וכ"ה בגמ' כ"י ר"ן): (ה) חייא בר אבין (כ"י ר"ן): חיננא בר אבין (כ"י ר"ן): ובדפוס הגי' חנינא: (ו) ומאי דאמרינן כצ"ל (ומסק"ק ר"ן): (ז) מחייב לבסומי בפוריא מדרבנן בעלמא כצ"ל והשאר מוקף וכ"כ ד"ת מ"ז (פ"ש): (ח) בי' מהר"ם: (ט) צ"ל בירושלמי (והוא בפ"ק בני העיר ה"ז ובמדרש רבה פרשת וירא פרק סט (א) ובמסכת

סופרים פי"ד (ז"ג)] (ש"ג): (י) בי' מהר"ם: (יא) צ"ל יכתיב (כ"ח): (יב) לשון הב"י בא"ח פ' תר"ש ולקח דוראי היו משלחין מנות בלאו הכי ואתא לאשמעינן בזה שעשר כן לשמחה יתירה כדי להרבות בשמחה בסעודת מרעים ולא שיהא משמח כל איש ואיש בביתו לבד: ומזה נ"אה שנשתרבב המנהג שהולכים בחבורות מרעים מבית לבית ואוכלים ושותין ק"ל ומיהו הרן פירש פירוש אחר כמבואר בלשונו (א"ש, כהרן שפירא): (יג) בשור בדפוסי הגי' רבינו פרץ. וכן הגיה האבני נזר:

ימצאו לאדם אוהביס רבים כמ"ש רז"ל (נ"ג טז:) אוי חברא כחברי דאיוב וכן אמרו (אבות פ"א מ"ו) קנה לך חבר על כן המצוה לשלוח שני מנות לרעהו הטוב להיות שמח ושש עמו על שני תשועות אלו כנזכר ישמע חכם ויוסף לקח (משלי א ה):

ואם החליף סעודתו בשל חבירו יצא. נפרק קמא דמגילה אביי בר אבין ורב חנינא בר אבין מחלפי סעודתייהו להדדי ופירש רבינו דנפורים שעמדו בו עכשיו בשנה זו היו מחליפין סעודתם זה שולח לזה סעודתו וזה שולח לזה סעודתו כדי לקיים משלוח מנות ועשו כן לפי שלא היתה ידם משגת כדי שיוכל לשלוח מנות לרעהו ולהשאיר גם לעצמו כראוי ועל כן היו צריכין להחליף סעודתן וכן פירשו הרמב"ם (פ"ב הט"ו) והר"ן ז"ל (ג: ד"ה גמ' אמתי) אבל רש"י ז"ל כתב וזה לשונו מחלפין סעודתייהו זה אוכל עם זה נפורים של שנה זו ושניה סועד חבירו עמו עכ"ל ומשמע שרולה לומר שלא היו שולחין זה לזה ופשיטא שאין שנה שניה מועיל להוציא את חבירו ידי חובת משלוח מנות משנה שעברה אלא כך הוא הפירוש דכיון דטעם משלוח מנות הוא כדי שיהא שמח ושש עם אוהביו וריעיו ולהשכין ביניהם אהבה ואחוה וריעות אם כן אם יסעוד אחד עם חבירו ורעהו הרי הם בשמחה ובטוב לב משתה יחד ופטורים הם מעתה מחיוב משלוח מנות והוא הדין בשנה שניה וכן בכל שנה ושנה אם יחזור ויסעוד אצלו כמו בשנה שעברה נמי יוצאין שניהם ידי חובתן אלא האמת אומר שהיו מחליפין בשנה שניה ועיקרו לא אתא אלא לאשמועינן האי דינא דבסועד אצל רעהו פטורין שניהם מחיוב משלוח מנות ולפי זה אין צריך לפרש כלל שהיו עניים אלא אפילו בעשירים כן הדין אלא שהמה היו אוהבים זה את זה ביתר עוז והסכימו שטוב ויפה להם לשבת אחים יחד בסעודת פורים בשמחה ובטוב לב משתה כברכת ה' אשר נתן להם כן נראה לי דעת רש"י ומקובל לע"ד משאר פירושים שנאמרו בו:

תרצו א פורים מותר בעשיית מלאכה וכו' עד אינו רואה סימן ברכה לעולם. כן כתב הרמב"ם וכן פסק (הסמ"ק) [הסמ"ג (הל' מגילה רנ ע"ג)] והטיא ראיה כדאיתא התם שרב קבל מדם אחד שראהו שזרע פשתן בפורים ולא נמח הפשתן ההוא מפני שבאותו מקום נהגו שלא לעשות מלאכה עכ"ל אלא דקשיא לי דמראיה זו משמע דמשמתינן ליה להא רב לטייה לההוא גברא וכן כתב בהגהות מיימוניות (פ"ב אות מ) בשם השאלתות (ויקבל סי' סו) עיי"ש ונראה ודאי דהא דקאמר דלטייה פירושו שקבל אותו בזה שלא ימח מה שזרע אבל לאדם עצמו לא קבל והיינו הך דאינו רואה סימן ברכה לעולם דרבה לומר דבמלאכה זו אינו רואה סימן ברכה ולא הוה חמור קבלה זו כשמתא שהוא שם מיתה וקבלה של אדם עצמו ומדע דהא למאי דמשני רבא מלאכה לא קבלו עלייהו ורב דלטייה לההוא גברא דברים המותרים ונהגו בו איסור הוה ואם כן אין כאן איסור מדברי סופרים כלל כי אם מנהג והשתא כל שכן הוא מערב שבת וערב יום טוב דאיסור מלאכה בדידהו מדברי סופרים הוא ואפילו הכי דייק תלמודא בפרק מקוש שנהגו (פסחים נ:) סימן ברכה הוא דאינו רואה אבל שמואל לא משמתינן ליה כל שכן פורים דאין בו איסור מדברי סופרים דפשיטא דאין לשם עונש שמתא כי אם דאינו רואה סימן ברכה לכל היותר והיינו דלטייה: **אך** קשה למאי שהיה גורס הרא"ש (בתשובה לסמ"ג הל' ערבי פסחים ח.) בתוספתא הסוגיא דפריך תלמודא ולשמתיה מר שמואל כיון דלא אמר כיתניה היינו שמתיה ונרין לומר דהרמב"ם והסמ"ג ורבינו לא היו גורסין כך אלא גורסין כגירסא שלנו. ועוד נלפע"ד אף לפי

ואם החליף סעודתו בשל חבירו יצא. נפרק קמא דמגילה (ז:) אביי בר אבין ורב חנינא בר אבין מחלפי סעודתייהו להדדי ופירש הר"ן (ג: ד"ה גמ') לא היה לאחד מהם כדי שיוכל לשלוח לחבירו ולהשאיר לעצמו ולפיכך שולחים כל אחד סעודתם זה לזה כדי לאכול סעודת פורים ולקיים מצות משלוח מנות ורש"י פירש מחלפי סעודתייהו זה אוכל עם זה נפורים של שנה זו ובשנייה סועד חבירו עמו וקשה לי על דבריו דאם כן לא היו מקיימים משלוח מנות איש לרעהו וא"ת שהיו שולחים מנות איש לרעהו אם כן מאי אתא לאשמועינן (ז):

מנות לאדם אחד. ואם החליף סעודתו בשל חבירו יצא:

סימן תרצו

פרטי רמזי דינים המבוארים בזה הסימן

[א] דינו בעשיית מלאכה: [ג] דינו בהספד ותענית וצידוק הדין ואבילות: חתן ואבל אם ילכו לבית הכנסת:

תרצו פרטי רמזי דינים המחודשים המבוארים בזה הסימן

[א] אפילו במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה לא נהגו אלא ביום מקרא מגלה לבד: [ח] מותר לישא אשה בפורים: [ז] פורים שחל להיות במוצאי שבת והאבל יושב בבית הכנסת בשבת במנחה:

א פורים מותר בעשיית מלאכה ובמקום שנהגו שלא לעשות אין עושין והעושה אינו רואה סימן

א(א) פורים מותר בעשיית מלאכה וכו'. נפרק קמא דמגילה (ה:) אמרינן דרבי נטע נטיעה בפורים ומתמיהינן עליה דהא תני רב יוסף שמתה ומשמה ויום טוב (אסתר ט יט) א] שמתה מלמד שאסורים בהספד משמה מלמד שאסור בתענית ויום טוב מלמד שאסור בעשיית מלאכה רבי בר ארבסר הוה וכי נטע בחמשה עשר נטע ומי שרי והא כתיב במגילת תענית (תענית יח:) את יום ארבעה עשר ואת יום חמשה עשר יומי פוריא אינון דלא למיספד בהון ואמר רבא לא צריכא אלא לאסור את של זה בזה ואת של זה בזה הני מילי בהספד ובתענית אבל מלאכה יום אחד ומו לא אינו והא רב חזייה לההוא גברא דהוה קא שדי כיתנא בפוריא ולטייה ולא אמר כיתניה התם בר יומיה הוה רבה בריה דרבא אמר אפילו תימא ביומיה [הוה] הספד ותענית קבלו עלייהו מלאכה לא קבלו עלייהו דמעיקרא כתיב שמתה משמה ויום טוב ולבסוף כתיב (שם כב) לעשות אותם ימי משתה ושמחה ואילו יום טוב לא כתיב ואלא רב מאי טעמא לטייה לההוא גברא משום (פסחים נ:) דברים המותרים ואחרים נהגו בהם איסור הוה ובאתריה דרבי לא נהוג ואיבעית אימא לעולם נהוג ורבי נטיעה של

שעד

ואם החליף סעודתו בשל חבירו יצא. נפרק קמא דמגילה (ז:) אביי בר אבין ורב חנינא בר אבין מחלפי סעודתייהו להדדי ופירש הר"ן (ג: ד"ה גמ') לא היה לאחד מהם כדי שיוכל לשלוח לחבירו ולהשאיר לעצמו ולפיכך שולחים כל אחד סעודתם זה לזה כדי לאכול סעודת פורים ולקיים מצות משלוח מנות ורש"י פירש מחלפי סעודתייהו זה אוכל עם זה נפורים של שנה זו ובשנייה סועד חבירו עמו וקשה לי על דבריו דאם כן לא היו מקיימים משלוח מנות איש לרעהו וא"ת שהיו שולחים מנות איש לרעהו אם כן מאי אתא לאשמועינן (ז):

תרצו פרטי רמזי דינים המחודשים המבוארים בזה הסימן

[א] אפילו במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה לא נהגו אלא ביום מקרא מגלה לבד: [ח] מותר לישא אשה בפורים: [ז] פורים שחל להיות במוצאי שבת והאבל יושב בבית הכנסת בשבת במנחה:

א(א) פורים מותר בעשיית מלאכה וכו'. נפרק קמא דמגילה (ה:) אמרינן דרבי נטע נטיעה בפורים ומתמיהינן עליה דהא תני רב יוסף שמתה ומשמה ויום טוב (אסתר ט יט) א] שמתה מלמד שאסורים בהספד משמה מלמד שאסור בתענית ויום טוב מלמד שאסור בעשיית מלאכה רבי בר ארבסר הוה וכי נטע בחמשה עשר נטע ומי שרי והא כתיב במגילת תענית (תענית יח:) את יום ארבעה עשר ואת יום חמשה עשר יומי פוריא אינון דלא למיספד בהון ואמר רבא לא צריכא אלא לאסור את של זה בזה ואת של זה בזה הני מילי בהספד ובתענית אבל מלאכה יום אחד ומו לא אינו והא רב חזייה לההוא גברא דהוה קא שדי כיתנא בפוריא ולטייה ולא אמר כיתניה התם בר יומיה הוה רבה בריה דרבא אמר אפילו תימא ביומיה [הוה] הספד ותענית קבלו עלייהו מלאכה לא קבלו עלייהו דמעיקרא כתיב שמתה משמה ויום טוב ולבסוף כתיב (שם כב) לעשות אותם ימי משתה ושמחה ואילו יום טוב לא כתיב ואלא רב מאי טעמא לטייה לההוא גברא משום (פסחים נ:) דברים המותרים ואחרים נהגו בהם איסור הוה ובאתריה דרבי לא נהוג ואיבעית אימא לעולם נהוג ורבי נטיעה של

דרכי משה

(ז) **ואיני** יודע מאי קשיא למר דאף אי סבירא ליה משלוח מנות איש לרעהו הוא דוקא ובעי שילוח ממש ולכן אם אוכל עם חבירו אינו יוצא מכל מקום אין זו קושיא דאפשר דרש"י סבירא ליה דמשלוח לאו דוקא אלא הוא הדין אם אוכל עם חבירו דמ"ש אם אוכל עמו בביתו או ששלחה אליו, ואי קשיא ליה דאם אחד היה אוכל עם חבירו בשנה זו אם כן השני לא היה מקיים משלוח מנות באותו פורים וכן השני בפורים הבא, אם כן מאי קאמר בסוף דבריו אם כן מאי אתא לאשמועינן דסגי אשמועינן דהאחד יוצא במה שחבירו אכל עמו ולכן אין [כדאי] לדחות דברי רש"י מכח קושייתו. כתב מהרי"ל (הל' פורים סי' טו עמ' חל) דטוב לשלוח מיני מאכל ומשקה דדברים אחרים אינם קרויים מנות וכן כתב בתרומת הדשן סימן קי"א וכתב עוד דאם שלח דברים אחרים לא יצא. כתב מהר"י ברי"ן דבאשיר"י בפרק קמא דמגילה (סי' ו) משמע דאין משלוח מנות אלא ביום ולא בלילה. וכתב עוד דאם אחד מחל על מנתו [מנתו] מחולה דאין אדם מקבל מנות בעל כרחו. וכתב עוד דאשה חייבת בשילוח מנות ומתנות לאביונים כמו שחייבת במקרא מגילה ואשה תשלח לאשה ואיש לאיש אבל לא בהיפך משום גזירה שמא ישלח לאלמנה ויבואו לידי ספק קידושין אבל מתנות לאביונים אפילו איש לאשה הוי דרך צדקה עכ"ל:

הגהות והערות

תרצו א] **בגמרא** שלפנינו איתא פסוק יט, ובדפו"ר ב"י איתא "משתה ושמחה" והוא פסוק כב אבל "ויום טוב" לא כתוב שם ומסקנת הגמרא מפסוק כב מובא להלן בבית יוסף:

גם דברי ריטב"א הללו לא שזפתם עינו של הפרמ"ג, שמצאתי לו ז"ל בסי' הנ"ל במשבצות אות א' כתב ולא מצאתי כעת כמה יהיה שיעור המתנות עכ"ל), וכן משמע לי מדברי הר"ן ז"ל שכתב הטעם דבמנות בעינן שתי מנות לאיש אחד ובמתנות לאביונים סגי במתנה אחת לכל אביון, משום דמשלוח מנות הוא לעשירים ואין מנה אחת נחשבת בעיניהם, מה שאין כן לאביונים די לכל אחד במתנה אחת שהיא נחשבת בעיניהם כדבר גדול עכת"ד. והנה מה"ט גופיה נראה גם כן דבמשלוח מנות בעינן מנה יפה וחשובה כדברי הריטב"א ז"ל ודלא כמ"ש המהרש"א ז"ל.

שם בגמ' מחלפי סעודתייהו להדדי. ופירש"י זה אוכל עם זה בפורים של שנה זו כו'. והקשה הב"י בס"ס תרצ"ה דאם כן לא היו מקיימים משלוח מנות איש לרעהו, וא"ת שהיו שולחים מנות איש לרעהו, אם כן מאי אתא לאשמעינן. עכ"ד. והד"מ השיב דקמ"ל בזה דלא בעינן שילוח ממש אלא גם במה שמאכיל את חבירו על שלחנו יוצא בזה גם כן ידי חובת משלוח מנות, דמה לי אם שלח לו לביתו או שחבירו בא אצלו ונתן לו על שלחנו. אלה תורף דבריו. ונ"ל לדעתו דזה שאכל בבית חבירו באמת היה שולח מנות לצאת ידי חובתו וזהו פשוט. אמנם ראיתי להב"ח ז"ל שמפרש דכיון דטעמא דמשלוח מנות הוא כדי שיהא שמח ושש עם אוהביו וריעיו ולהשכין ביניהם אהבה ואחוה וריעות, אם כן אם יסעוד אחד עם חבירו ורעהו הרי הם בשמחה ובטוב לב משתה יחד, ופטורים הם מעתה מחיוב משלוח מנות כו' עכ"ד.

ולענ"ד קשה הדבר לאומרו עד שאני מתפלא על פה קדוש יאמר דבר זה להמציא מלבו טעם על מצות משלוח מנות ולפטרו ממצוה זו במקום שאין טעם זה נוהג. חלילה לקדוש ישראל כמוהו מלחשוב כזאת. והט"ז בס"ס הנ"ל דרך בדרך הד"מ דבאמת זה שסעד אצל חבירו שלח מנות לצאת ידי חובה, רק דקמ"ל דזה שחבירו סעד אצלו יצא במה שהאכיל לחבירו, אף שהתנה שחבירו יחזור ויאכיל אותו לשנה הבאה עיי"ש. והמג"א רוצה לפטור גם את זה שסעד אצל חבירו לפי שסמוך על שלחן אחר ולא הכין לו כלום.

וראיתי להפר"ח שכתב וז"ל ול"נ שכוונת רש"י ז"ל לאשמעינן שאותו ששולח הסעודה היה מופטר מלשלוח מנות אף על פי שהיה הולך ואוכל שם עם חבירו, אבל חבירו ודאי דלא מיפטר בהכי עכ"ל. הנה הוא מפרש להיפך מדברי הד"מ דלדעת הד"מ המאכיל יצא ולא האוכל, ולדברי הפר"ח הוא להיפך. ובדרך הפר"ח דרך גם כן הלח"מ, אלא שהוא ז"ל כתב וז"ל ול"נ לתרץ דהיו עושים כך זה היה נותן סעודתו לחבירו במתנה בשנה זו, ואחר שהיה שלו אז חבירו כשהיה נותן לו מאותה סעודה והיה סועד עמו, נמצא שגם הוא נותן לו מאותה סעודה והיה סועד עמו, נמצא שגם הוא נותן לו כיון שכבר היתה קנויה לו במתנה והרי נתן מהנתון לו עכ"ל. אולם אני תמה על דברי שניהם כי אין דבריהם עולה יפה במשמעות לשונו של רש"י ז"ל כי מפשטות דבריו נראה שלא שלח שום אחד לחבירו כלל הסעודה שלו, רק שהלך לסעוד עם חבירו על שלחנו וזהו ברור ופשוט בכוונת רש"י ז"ל כמו שיראה המעיין בעין יפה.

והיותר מתקבל בעיני לפירוש רש"י ז"ל מה שמצאתי בהגהות האלפסי לתרץ קושיית הב"י והוא דקמ"ל בזה שהיו עושים כן לשמחה יתירה בסעודת מרעים ולא לשמוח כל אחד בביתו לבדו כי אין בזה כל כך שמחה, וכמו שפירש רש"י ז"ל בפירוש מגילת אסתר בפסוק משפחה ומשפחה הנאמר שם. אלו דבריו. וזהו נכון אצלי יותר מכל מה שנאמר בו, ולפי זה אין זה ענין כלל ומשלוח מנות,